

№1 Алматы қазақ мемлекеттік гуманитарлық-педагогтік колледжі

Қашықтықтан оқыту
Практика түрі: Мектептегі байқау
практикасы

Практикант: Мұқажан Мақпал

Практика жетекшісі: Асенова Ж.М

Топ: 431

Сабактың тақырыбы: Мұрат Мөңкеұлы «Үш қиян» өлеңі

- ▶ Оқу мақсаттары
- ▶ 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау;
- ▶ 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу;

Психологиялық ахуал орнату. Оқушылармен амандасып, сыныпты түгендеу.

Топқа бөлу

Мұрат Мөңкеұлының өмірбаянына байланысты сұрақтарды «Зымыран сұрақ» әдісі арқылы қайталау

1. Ақын өмір сүрген жылдар? (1843-1906)
2. «Мұрат мен көрген ақындардың ішіндегі ең күштісі», -деп баға берген кім? (Мұрын жырау)
3. Еділдің бойы — (қанды) қиян,
Жайықтың бойы — (майлы) қиян,
Маңғыстау бойы — (шанды) қиян.
4. Ақынның ең көлемді жыры? («Қарасай-Қази» дастаны)
5. Мұрат шығармаларына тән сарын қандай? (ел мұңын айту)
6. «Үш қиян» өлеңінде қандай ірі тұлғалардың есімі айтылады? (Асанқайғы, Қазтуған, Орақ, Мамай, Телағыс)
7. Ақын «Үш қиянда» замана бейнесін қалай сипаттайды? (адыра қалғыр, сұм)

«Үш қиян» шығармасы бойынша талдау жұмыстары.

Ақынның басты шығармасы - «Үш қиян». Мұнда ақын ескі дәстүрдің іргесі шайқалғанын, адамдар ниетінің бұзылуын сөз етеді. Құнарлы қоныстарды тартып алған отарлау нәтижесінде тұрмысы нашарлап, тығырыққа тірелген ел тағдыры ақынды тебіrentпей қоймайды. «Үш қиян» толғауымен «Сарыарқа», «Әттең, қапы дүние - ай», «Қазтуған» жырлары үндес. Мұнда айтылатын басты нәрсе - жер, құтты қоныс жайы. Ол «Қарасай - Қази», «Шөлгез», «Ғұмар Қазиұлына айтқаны» атты жырларына діни аңыздарды негіз еткен. Білімді игермейінше елінің өркендемейтінін «Оқудан қайтқан азаматқа» өлеңінде аңғартады. Ақын мұрасының бір шоғыры - би - болыстарға айтқан арнау өлеңдері.

Мұрат Мөңкеұлы майталман жыршы, термеші ретінде де танылған. термелерінде заман сырына үңіліп, өмір мен өлім, жастық пен кәрілік, сұлулық хақында толғанады.

**1-тапсырма. Берілген үзіндіні талдап,
идеясын ашыңыз. Жұптық жұмыс
«Үштік» әдісі арқылы**

Үзінді

Еділді тартып алғаны —
Етекке қолды салғаны.
Жайықты тартып алғаны —
Жағаға қолды салғаны.
Ойылды тартып алғаны —
Ойдағысы болғаны.
Маңғыстаудың үш түбек
Оны дағы алғаны.
Үргеніш пен Бұхарға
Арбасын сүйреп барғаны,
Қоныстың бар ма қалғаны?!
Мал менен басты есептеп,
Баланың санын алғаны —
Аңғарсаңыз, жігіттер,
Замананы тағы да
Бір қырсықтың шалғаны!

Замана қайтіп түзелсін:
Қоңсыдан туған би болды,
Бұ сықылды күй болды,
Көрген жұртқа таң болды.
Азамат ердің баласы
Айдарына малы жоқ,
Топ көрерге зар болды.
Қара кісі хан болды,
Қоспақтан туған қортықша
Қатарға шығып нар болды.
Асылзада баласы,
Дәулеті кетіп қолынан,
Қоңсысына құл болды.
Асылсыздың баласы,
Ақшасына сүйеніп,
Айтқан сөзі пұл болды.
Замананың адамы,
Заманың мұндай сұм болды!

Жеке жұмыс: 2-тапсырма: Анықталған идеяңызды ПОПС формуласы бойынша жазбаша түсіндіріңіз.

ПОПС формуласы:

Бірінші сөйлем: «Менің ойымша...»

Екінші сөйлем: «Себебі, мен оны былай түсіндіремін...»

Үшінші сөйлем: « Оны мен мына фактілермен, мысалдармен дәлелдей аламын...»

Соңғы сөйлем: «Осыған баланысты мен мынандай қорытындыға келдім...»

3-тапсырма. «Сұрақ ілмегі» әдісі арқылы. Топтық жұмыс.

1-топ Өлеңде қазақ халқы өміріндегі қай тарихи кезең сипатталады? Кестеге түсіріп қорғау

2-топ *Қойды мыңнан өсірген,*

Жылқыны санға жеткізген

Арпа,қауын төктірген

Жеріне жеміс ектірген

.....Қабыршақты, Қарасу,

Қанатымды залым қияр деп,

Қарға бойлы Қазтуған

Қайғыланып көкен жер

-осы өлең жолдарынан тарихи кезеңдегі оқиғалар хронологиясын құрастыру

Бағалау

1. Шығарманың мазмұнын талдайды, идеясын ашады

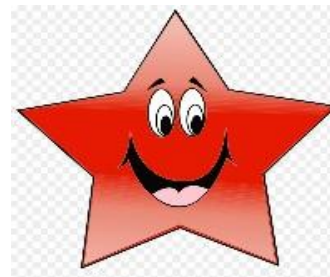
2. Шығарманың пафосын талдайды

3. Көтерілген мәселелерді өмірмен байланыстырады

3 тапсырманы орындаған оқушыға қызыл жұлдызша беремін.

2 тапсырманы орындаған оқушыға көк жұлдызша беремін

1 тапсырманы орындаған оқушыға сары жұлдызша беремін

Рефлексия /5минут/

Сабақты толықтай
меңгердім.

Сабақ барысында ең
ұнаған тұстары

Кей түсінбеген
тұстарым.....

Әлсіз тұстары

Осы тақырып
төңрегінде білгім
келеді.....

Ұсынысыңыз

8-сынып Қазақ әдебиеті оқулығы
Атамұра баспасы

Үйге тапсырма

Үш қиян өлеңін жаттау

